

Roll No.

(04/17-1)

5211

B. Sc. EXAMINATION

(Fourth Semester)

SANSKRIT

Time : Three Hours

Maximum Marks : 40

नोट : सभी प्रश्न अनिवार्य हैं ।

1. निम्नलिखित में से किन्हीं दो श्लोकों का सरलार्थ कीजिए : 2×5=10

(क) क्लीवस्य हि कुतो राज्यं दीर्घसूत्रस्य वा पुनः ।
किमर्थं च महीपालानवधीः क्रोधमूर्च्छितः ॥

(ख) यदा संहरते चायं कूर्मोऽङ्गानीव सर्वशः ।
इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यस्तस्य प्रज्ञा प्रतिष्ठिता ॥

(ग) दुर्जनस्य च सर्पस्य वरं सर्पो न दुर्जनः ।
सर्पः दशति काले तु दुर्जनस्तु पदे पदे ॥

(घ) दूरस्योऽपि समीपस्थो यो यस्य हृदि वर्तते ।
यो यस्य हृदये नास्ति समीपस्थोऽपि दूरगः ॥

2. निम्नलिखित में से किन्हीं दो का सरलार्थ कीजिए : 2×5=10

(क) सोऽपि तमनादृत्य भूयोऽपि वानरानवरतमाह-भोः,
किं वृथा क्लेशेन ? अथ यावदसौ न कथंचित्प्रलपन्
विरमति तावदेकेन वानरेण व्यर्थश्रमत्वात्कुपितेन
पक्षाभ्यां गृहीत्वा शिलायामास्फालित उपरतश्च ।

(ख) पृष्ठतः सेवयेदर्कं जठरेण हुताशनम् ।
स्वामिनं सर्वभावेन परलोकममायया ॥
इत्युक्त्वातीव चीत्कारशब्दं कृतवान् । ततः स
रजकस्तेन चीत्करेण प्रबुद्धो निद्राभङ्गकोपादुत्थाय
गर्दभं लगुडेन ताडयामास । तेनसौ पञ्चत्वमगमत् ।

(ग) तत्पश्य मे बुद्धिप्रभावम् । परं ममापि सुहृद्भूता
वीणा-रवा नाम मक्षिकास्ति । तत्तामाहूयागच्छामि,
येन स दुरात्मा दुष्टगजो वध्यते । अथासौ चटकया
यह मक्षिकामा साद्य प्रोवाच, 'भद्रे ममेष्टेयं चटका
केनचिद् दुष्टगजेन पराभूताऽण्डस्फोटनेन । तत्तस्य
वधोपायमनुतिष्ठतो मे साहाय्यं कर्तुमर्हसि ।'

3. निम्नलिखित में से किन्हीं तीन धातुओं के यथानिर्दिष्ट लकारों के रूप लिखिए : $3 \times 4 = 12$

(क) अस् (लटलकार)

(ख) पठ् (लङ्लकार)

(ग) भू (लृटलकार)

(घ) कृ (लटलकार)

(ङ) दृश् (लृङ्लकार)

(च) स्था (लृटलकार) ।

4. निम्नलिखित में से किन्हीं चार की सन्धि अथवा सन्धि-विच्छेद कीजिए : $2 \times 4 = 8$

(क) न + अस्ति

(ख) को + अपि

(ग) उप + ओषति

(घ) मुनी + इमौ

(ङ) शिष्टाचारः

(च) हरेऽव

(छ) प्रेषयति

(ज) प्रतीक्षा ।